

Esiopetuksen opetussuunnitelmaan perustuva lukuvuosisuunnitelma Lukukausi 2024–2025

Päiväkoti: Kultakylä-Onnimannin päiväkoti

Esiopetusyksikkö: Viljakkalan esiopetus, Kultahiput & Kultajyvät

Esiopetusyksikön yhteistyökoulu: Viljakkalan Yhtenäiskoulu

Käsitelty esiopetusyksikössä: 19.9.2024

Esiopetuksen yleinen järjestäminen

Työ- ja loma-ajat

Lukuvuonna 2024-2025	
Syyslukukausi	7.8.-20.12.2024
Syysloma (vko 42)	14.–20.10.2024
Kevätlukukausi	7.1.2025–30.5.2025
Talviloma (vko 9)	24.2. – 2.3.2025
Pääsiäisloma	17.4. – 21.4.2025

Laaja-alainen osaaminen esiopetuksessa (Ylöjärven esiops s. 21)

- Miten huomioitte laaja-alaisen osaamisen esiopetusryhmänne toiminnassa? Millaisia työtapoja esiopetusryhmässänne käytetään? Millaisiksi oppimisympäristöt rakennetaan? Miten lasten oppimista ja hyvinvointia tuetaan? Kirjataan esiopetusryhmässä toimintavuonna painottuvat asiat.

Laaja-alainen osaaminen vahvistuu vähitellen eri tiedon- ja taidonaloihin liittyvässä toiminnassa sekä arjen toiminnassa ja vuorovaikutuksessa. Toiminta esiopetuksessa on kokonaisvaltaista, painotamme monipuolisia työskentelytapoja ja erilaisissa oppimisympäristöissä toimimista. Lapset osallistuvat aktiivisesti esiopetuksen oppimisympäristöjen suunnitteluun ja rakentamiseen.

Ajattelu ja oppiminen

- o työtavat: Lasten ajattelun, oppimisen muistin ja mielikuvituksen kehittymistä tuetaan mm. lorujen, musisoinnin, kirjojen luvun ja draamatoiminnan avulla. Erilaiset leikit, pelit, ongelmanratkaisu- ja tutkimustehtävät sekä erilaiset tieteelliset kokeet tarjoavat lapsille oivaltamisen ja uuden löytämisen riemua. Monipuolinen liikkuminen ja havaintomotoriset harjoitukset tukevat lasten oppimista.
- o oppimisympäristö: Kokeiluun kannustava, rohkaiseva ja lapsia arvostava. Suunnitellaan ja muokataan yhdessä lasten kanssa.
- o lasten tukeminen: Kannustetaan lapsia kokeilemaan ja opettelemaan myös heille vaativia asioita. Ohjataan lapsia kysymään ja kyseenalaistamaan. Rohkaistaan lapsia iloitsemaan onnistumisista ja kannustamaan toisia sekä samalla olemaan lannistumatta epäonnistumisissa.
- o toimintavuoden painotus: Erilaiset ongelmanratkaisu- ja tutkimustehtävät

Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- o työtavat: Harjoitellaan vuorovaikutus- ja ilmaisutaitoja turvallisesti tutussa esiopetusryhmässä tuttujen ja turvallisten aikuisten kanssa. Toimitaan esiopetuspäivän aikana erilaisissa pienryhmissä, jotka tarjoavat mahdollisuuden sosiaalisten taitojen ja suvaitsevaisuuden harjoitteluun. Erilaisissa leikeissä, juhlissa, tunnepiireillä ja yhteistyöpäivissä harjoitellaan käyttäytymistä erilaisissa tilanteissa ja erilaisten ihmisten kanssa. Lapsia kohdellaan arvostavasti ja heitä ohjataan ystävällisyyteen ja hyviin tapoihin.
- o oppimisympäristö: Tutut turvalliset aikuiset, kiireetön ilmapiiri, jossa aikuiset aidosti läsnä.
- o lasten tukeminen: Rohkaistaan lapsia iloitsemaan onnistumisista ja kannustamaan toisia sekä samalla olemaan lannistumatta epäonnistumisissa.
- o toimintavuoden painotus: Huomioidaan toiminnassa meidän ryhmiamme esiopetukseen sopivat erilaiset teemapäivät

Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot sekä kehotunnekasvatus

- o työtavat: Ohjataan lapsia edellytyksensä mukaan huolehtimaan itsestään, toisista, omista tavaroista ja yhteisestä ympäristöstä. Lasten kanssa pohditaan heidän hyvää oloaan edistäviä ja haittaavia tekijöitä. Liikutaan monipuolisesti ja riittävästi. Liikutaan turvallisesti lähiliikenteessä ja harjoitellaan liikennekäyttäytymisen perusasioita. Hyödynnetään väestöliiton kehontunnekasvatusmateriaaleja toiminnassa.

Varhaiskasvatus ja esiopetus

- oppimisympäristö: Turvallinen, kiireetön ja lapsen hyvinvointia tukeva. Monipuoliseen ja riittävään liikuntaa kannustava.
- lasten tukeminen: Rohkaistaan lapsia iloitsemaan onnistumisista ja kannustamaan toisia sekä samalla olemaan lannistumatta epäonnistumisissa.
- toimintavuoden painotus: Omatoimisuustaitojen tukeminen

Monilukutaito ja digitaalinen osaaminen (tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen)

- työtavat: Kannustetaan lapsia tutkimaan, käyttämään ja tuottamaan erilaisia viestejä. Tuetaan lasten kвалukutaidon, kirjoittamisen, lukemisen ja numeerisen lukutaidon sekä medialukutaidon kehittymistä esiopetuspäivän aikana ja mm. erilaisten toiminnallisten harjoitusten ja tehtävien avulla. Tutkitaan ja havainnoidaan erilaisia mediasisältöjä, esim. lehtiä, valokuvia, uutisia, videoita. Tutustutaan erilaisiin tieto- ja viestintäteknologisiin välineisiin, palveluihin ja oppimisasiin. Annetaan lapsille mahdollisuus kokeilla ja tuottaa itse, esim. kuvat, videot ja äänet. Harjoitellaan tiedonhakua ja tutustutaan digiturvataitoihin.
- oppimisympäristö: Monipuolinen, esillä mm. kirjaimia, numeroita, kuvia ja symboleita sekä tieto- ja viestintäteknisiä välineitä. Erilaisia sovelluksia hyödynnetään leikissä, vuorovaikutuksessa, peleissä, liikkumisessa ja taiteellisessa kokemisessa. Huomioidaan oppimisympäristössä aistiherkkydet (ei liikaa ärsykeitä).
- lasten tukeminen: Kuvien käytöllä tuetaan kaikkien lasten mahdollisuutta hahmottaa päivän kulkua ja toimintoja.
- toimintavuoden painotus: Lapsen mediantuottajina. Lasten omat tuotokset (kuvat, videot, äänet)

Osallistuminen ja vaikuttaminen

- työtavat: Lapsella on esiopetuspäivän aikana useita mahdollisuuksia vaikuttaa ja osallistua päivän kulkua ja toimintaan. Esiopetuksessa harjoitellaan demokraattista päätöksentekoa ja valintamenetelmänä harjoitellaan ja käytetään mm. äänestämistä. Lapsen kiinnostuksen kohteita ja toiveita huomioidaan suunnittelussa. Lapsia otetaan mukaan toiminnan suunnitteluun ja toteutukseen. Lapsia kannustetaan auttamaan toisia ja pyytämään tarvittaessa apua.
- oppimisympäristö: Kiireetön ja arvostava ilmapiiri.
- lasten tukeminen: Kuunnellaan lasta ja ollaan aidosti läsnä. Huomioidaan, että kaikki ryhmän lapset saavat äänensä kuuluviin.
- toimintavuoden painotus: Toiveiden puu, lasten toiveiden huomiointi suunnittelussa ja lasten ottaminen mukaan toiminnan suunnitteluun ja toteutukseen.

Yritteliäisyys

- työtavat: Lapsi tutustuu työssäkäynnin käsitteeseen ja erilaisiin ammatteihin sekä työtehtäviin. Esiopetuksessa tutustutaan lapsen lähipiiriin ammatteihin. Lapset saavat kokemuksia työnteosta leikin kautta. Edistetään lasten kiinnostusta ja myönteistä asennetta työtä ja työelämää kohtaan. Harjoitellaan ja opitaan ryhmätoimintaa, projektityöskentelyä ja verkostoitumista.
- oppimisympäristö: Mahdollistaa lapsen osallisuuden sekä lasten välisen, että aikuisten välisen vuorovaikutuksen.
- lasten tukeminen: Lasten kannustaminen ja rohkaisu.
- toimintavuoden painotus: Lapsen lähipiiriin ammatit ja perheiden osallistaminen

Esiopetusryhmän toimintakulttuuri

- Ryhmämme toiminnan periaatteet

Viljakkalan esiopetuksessa lapsia ohjataan kokeilemaan ja käyttämään erilaisia työtapoja ryhmissä, työpareina ja itsenäisesti. Lapset saavat osallistua toiminnan suunnitteluun ja työtapojen valintaan. Lasten ottaminen mukaan toiminnan suunnitteluun kehittää lasten aloitteellisuutta ja omaa vastuunottoa. Pienryhmätoiminta antaa lapselle mahdollisuuden rauhallisempaan oppimisympäristöön ja lapsella on mahdollisuus saada yksilöllisempää opetusta sekä omaa ääntään kuuluviin. Toimimme lapsiryhmän kanssa erilaisissa pienryhmissä toimintojen mukaan. Pienryhmien kokoonpanoa vaihdellaan, jotta lapset oppivat toimimaan kaikkien lasten kanssa.

Oppimisympäristönä toimii kaksi luokkatilaa Viljakkalan yhtenäiskoululla. Lisäksi ryhmillä on mahdollisuus käyttää yhtä pukuhuonetilasta tehtyä leikkitilaa esiopetusluokkien vieressä. Oppimisympäristönä toimii esioppilaille myös koulun ruokasali, esiopetuksen aidattu piha, koulun piha, Vilskeen liikuntasali, Ansonmäen viereinen metsä, urheilukenttä ja luistelukaukalo sekä metsäretkipaikka Peltosaari. Käymme säännöllisesti myös lähellä olevassa Viljakkalan kirjastossa lainaamassa kirjoja ja opettelemassa kirjastossa käyttäytymistä. Oppimisympäristössä pelit, askartelutarvikkeet ja lelut ovat lasten saatavilla. Oppimisympäristöä suunnitellaan ja muokataan yhdessä lasten kanssa.

Oppimisympäristö pidetään selkeänä ja kuvien käytöllä tuetaan kaikkien lapsien mahdollisuutta hahmottaa päivän kulkua ja toimintoja. Sektorikellon avulla rajataan eri tilanteiden kestoja, jotta lasten on helpompi hahmottaa ajan kulumista ja toiseen toimintaan siirtymistä.

Oppimisympäristössä on kiinnitetty huomiota myös sopivaan virikkeiden määrään. Lasten kanssa opetellaan huolehtimaan tavarat paikoilleen, lajittelemaan roskat niille varatuille paikoille ja pitämään tilat siistinä. Esioppilaiden kanssa on tehty esiopetuksen alussa esiopetusryhmän säännöt, jotta kaikilla olisi turvallinen olo esiopetuksessa. Pienryhmätoiminnalla ehkäistään kiusaamista ja aikuiset ovat läsnä pienryhmätilanteissa. Korostamme esiopetuksessa hyvän ryhmähengen luomista ja yhdessä tekemistä.

Hyvinvointi ja turvallinen arki (Oph 2022)

Esiopetuksessa pidetään huolta koko yhteisön fyysisestä, psyykkisestä ja sosiaalisesta turvallisuudesta. Lasta tulee suojata väkivallalta, kiusaamiselta ja muulta häirinnältä. Lapsella on oikeus saada lohdutusta sitä tarvitessaan. Esiopetuksessa ei sallita kiusaamista, väkivaltaa eikä häirintää. Kiusaaminen tunnistetaan, siihen puututaan ja sitä ehkäistään tietoisesti ja suunnitelmallisesti osana toimintakulttuurin kehittämistä. Olennaista kiusaamisen ennaltaehkäisyssä on tukea lasten vertaissuhteita ja yhteisön hyvinvointia. Henkilöstöllä on keskeinen rooli lasten sosiaalisten ja emotionaalisten taitojen harjoittelun ja kehittymisen tukemisessa. Lasten kanssa opetellaan tunnistamaan ja ratkaisemaan ristiriitoja rakentavasti. Aikuisen läsnäolo ja antama ohjaus vuorovaikutustilanteissa on tärkeää. Häirintä-, kiusaamis- tai väkivaltatilanteista keskustellaan lasten huoltajien kanssa ja etsitään yhdessä ratkaisuja. (Ylöjärven esiops s. 29)

Aikuinen havainnoi sensitiivisesti lasten leikki- ja opetustilanteita ja on aidosti lähellä lapsia sekä lasten helposti lähestyttävissä ja saatavilla. Kiusaamistilanteisiin puututaan välittömästi ja tilanteet sovitellaan molempia osapuolia kuunnellen. Käymme läpi päivittäin tunnepiirissä päivän tunteita erilaisten tunnemateriaalien avulla, kuten Yhteispeli, Lapsen-mieli materiaali ja erilaiset tunnekortit. Kaveritaitoja sanoitetaan ja avataan sekä havainnollistetaan, millainen on hyvä kaveri. Päivittäisellä pienryhmätoiminnalla mahdollistetaan aikuisen parempi läsnäolo ja havainnointi. Tunne- ja vuorovaikutustaitoja käsitellään erilaisin draamallisin ja kuvataiteellisin keinoin. Esimerkiksi Ystävien eskari- kirjan harjoitukset, nukketeatterit sekä erilaiset tunnetaitomateriaalit. Hyvin sujuneista vuorovaikutustilanteista keskustellaan ja lapset itse suunnittelevat hyvien valintojen vahvistamiseksi mukavaa yhteistä tekemistä. Tarvittaessa konsultoidaan veo Minna Verno tai koulukuraattori Rami Jämsää (tai muuta oppilashuoltaryhmää). Harjoittelemme jatkuvasti sosiaalisia taitoja, toisten hyväksymistä ja kunnioittamista, erilaisuuden hyväksymistä sekä yhdessä toimimista.

Huoltajien osallisuus esiopetuksessa (Ylöjärven esiops s. 32–33)

Varhaiskasvatuksen palveluohjauksen kautta lasten huoltajat saavat tietoa esiopetuksen järjestämiseen liittyvistä asioista. Vanhempainilloissa huoltajille kerrotaan esiopetuksen tavoitteista ja sisällöistä sekä keskustellaan heidän toiveistaan esiopetukselle. Huoltajille annetaan mahdollisuus osallistua esiopetusryhmän toimintaan sekä toiminnan suunnitteluun ja arviointiin. Esiopetusryhmissä järjestetään avoimien ovien päiviä. Esiopetuksen henkilöstö käy lasten ja huoltajien kanssa arviointikeskusteluja, joissa suunnitellaan ja arvioidaan lapsen oppimista ja toimintaa. (Ylöjärven esiops s.31)

Jo keväällä ennen esiopetuksen alkamista järjestimme esiopetuksen infotilaisuuden, josta jaettiin kooste kaikille huoltajille. Infotilaisuudessa vanhemmilla oli mahdollisuus esittää kysymyksiä ja näkemyksiään esiopetukseen liittyen. Viljakkalan esiopetuksen vanhempainilta pidettiin 28.8.2024 ja siellä kyselimme huoltajilta, mitä toiveita heillä on esiopetusvuodelle. Kerroimme huoltajille esiopetuksen tavoitteista ja aihealueista. Kerroimme myös mm. päivän struktuurista esiopetuspäivän aikana. Vanhempainillasta on jaettu vielä kooste kaikille huoltajille. Lapsen päivästä kerrotaan hakutilanteessa ja päivän asioista kerrotaan avoimesti huoltajille. Huoltajien mielipiteitä kuunnellaan lastensa asioissa ja toiveita otetaan vastaan.

Jokaiselle lapselle laaditaan esiopetuksen oppimissuunnitelma yhteistyössä huoltajien kanssa. Esiopetuskeskusteluissa tähdätään yhteistyöhön, jossa tavoitteet asetetaan yhteisen pohdinnan tuloksena kaikkien osapuolten näkemykset kuunnellen. Syksyllä laadittua oppimissuunnitelmaa arvioidaan yhteistyössä lapsen ja huoltajien kanssa viimeistään maaliskuussa 2025.

Tiedotamme huoltajia toiminnastamme eVaka-sovelluksella. EVakan kautta toimitetaan huoltajille myös kaikki viralliset tiedotteet ja kyselyt. Huoltajat voivat seurata toimintaamme myös Padlet-

seinältä. Padlet-seinälle päivitämme valokuvia ja tietoa toiminnastamme sekä avaamme toiminnan pedagogiikkaa. Tiedotamme huoltajia vanhempainilloissa ja ennen esiopetuksen alkua pidetyssä infotilaisuudessa. Esiopetustilojen eteisessä on kuvitettu päivittäiset toiminnot, jotta huoltajat voivat lasten kanssa katsoa päivän toiminnon. Huoltajille, joita emme näe lapsen kulkiessa taksilla, laitamme eVaka-viestejä tarvittaessa. Esi- ja alkuopetuksen yhteistyöstä kerromme vanhempainilloissa ja tiedotamme huoltajia yhteistyöstä myös eVaka-viestein.

[Esi- ja alkuopetuksen joustavat toimintatavat \(Ylöjärven esiops s. 33–34\) / Erillinen liitteenä oleva esi- ja alkuopetuksen joustava suunnitelma, joka on yhteistyössä koulun kanssa laadittu](#)

Alkusyksystä panostetaan omien ryhmien ryhmäytymiseen ja esi- ja alkuopetuksen käytännön yhteistyö aloitetaan vasta vähän ennen syyslomaviikkoa, osallistuen koko koulun yhteiseen monialaiset oppimiskokonaisuudet päivään. Esiopetuskauden alettua pidämme suunnittelupalaverin yhdessä alkuopetuksen opettajan ja rehtorin kanssa. Vastuu- ja yhteyshenkilönä toimivat esiopettajat ja alkuopetuksen opettaja. Yhteistyössä suunnitellaan esi- ja alkuopetuksen yhteistyötä ja juuri meidän ryhmillemme sopivia toimintatapoja. Meillä on suunnitteilla mm. yhteisiä aamupäiviä tietyllä temalla, yhteisiä retkipäiviä, juhlia ja tapahtumapäiviä.

Tiedonsiirron toteuttamisen käytännöt: Keväällä esioppilaista tehdään tiedonsiirtoa alkuopetukseen ja taitojen havainnointi- ja huoltajien lomakkeet käydään läpi huoltajien kanssa kevään esiopetuskeskustelussa. Esiopetuksen opettaja vastaa tiedonsiirrosta kouluun. Myös esioppilaiden tuen suunnitelmat arvioidaan ja tieto näistä siirretään tuleville opettajille. Mukana näissä tiedonsiirtokeskusteluissa ovat luokanopettaja ja koulun erityisopettaja. Lisäksi mukana on tarpeen mukaan koulun terveydenhoitaja ja koulukuraattori. Huoltajille tiedotetaan siirtymäkäytänteistä eVakan kautta ja esiopetuskeskusteluissa. Keväällä koulun erityisopettaja käyttää nivellystunteja havainnoimalla esiopetusryhmässä lasten toimintaa ja taitoja.

Esiopetuksen toteuttaminen

Leikki on lapsille luontaisen oppimisen ilon lähde. Hyödynnämme leikkiä monipuolisesti esiopetuksessa. Leikin kautta lapsi voi käsitellä tunteitaan ja leikki voi toimia lapselle korjaavana kokemuksena. Leikki kehittää ajattelua, kieltä ja mielikuvitusta. Leikki laajentaa lapsen osaamista eri tiedon- ja taidonaloilla. Leikki vahvistaa lasten sosiaalisia taitoja ja tervettä itsetuntoa myönteisten oppimiskokemusten avulla. Leikki tuottaa yhteisöllisyyttä, osaamista lapsille ja positiivisen tunneilmaston.

Esiopetuksessa annetaan mahdollisuus lasten leikkialoitteille ja niitä kehitellään yhdessä toisten lasten ja aikuisten kanssa. Edistetään leikkiä ja siihen sitoutumista. Aikuisen roolia kanssalleikkijänä vahvistetaan. Edistämme rooli- ja sääntöleikkejä, jotka sitouttavat lapsia esiopetustoimintaan. Pyrimme toteuttamaan oppimiskokonaisuuksien sisältöjä enemmän leikin kautta.

Toiminnallisuus on lapselle läheinen tapa oppia uusia asioita, sillä lapset oppivat uusia asioita leikkien, liikkuen, tutkien ja kokeillen. Toiminnallisuus tekee oppimisesta innostavaa ja elämyksellistä ja parhaimmillaan jättää opittavasta asiasta pitkäkestoisen muistijäljen. Esiopetuskirjamme ”Ystävien eskari” sisältää monipuolisia toiminnallisia harjoituksia, joissa lapsi saa kokea olevansa aktiivinen toimija yhdessä muiden kanssa. Käytämme esiopetuksessa monipuolisia työskentelytapoja, jotka avaavat lapselle mahdollisuuksia tehdä käsillään, liikkua, tutkia ja ihmetellä yhdessä muiden lasten kanssa.

Lasten omaehtoinen sekä ohjattu liikkuminen on tärkeä osa lasten esiopetuspäivää. Opettelemme ryhmässä erilaisia liikuntaleikkejä, joiden avulla sääntöjen mukaan toimimista sekä liikkumistaitoja harjoitellaan leikin varjolla. Mahdollisuus liikkumiseen annetaan päivittäisten ulkoilujen yhteydessä. Ulkoilut päätetään yhteiseen liikuntaleikkiin, jossa lasten osallisuutta huomioidaan. Liikuntasali Vilskeellä meillä on liikuntasalivuoro kerran viikossa. Myös käytävää hyödynnetään sisällä erilaisten liikuntaratojen tekemiseen mahdollisuuksien mukaan. Ulkona liikumme monipuolisesti erilaisissa maastoissa kuten pellolla ja metsässä ja teemme kävelyretkiä. Myös Ansomäkeä hyödynnämme ulkoliikunnassa (luistelu, hiihto, jalkapallo, liikuntaleikit, urheilukenttä). Talvella harjoitteleme hiihtoa ja luistelua lumi/jäätilanteesta riippuen. Kannustamme lapsia liikkumaan ja nauttimaan liikkumisesta sekä rohkaissimme kokeilemaan ja harjoittelemaan uusia liikkumistaitoja. Tärkeää on antaa mahdollisuus lapselle kokea liikkumisen iloa.

Havainnoimme lasten motorisia taitoja säännöllisesti. Havainnoinnin avulla saatua tietoa käytetään pohjana toiminnan ja arjen suunnittelussa. Suunnitteleme liikuntaa lapsista lähtevien tarpeiden mukaiseksi. Arjessa tehtävän havainnoinnin lisäksi käytämme havainnointiin mm. ”Energisen oppijan skillireili”- havainnointimateriaalia. Dokumentoimme havaintoja lapsen esiopetussuunnitelmaan ja seuraamme taitojen kehittymistä. Jos herää huoli lapsen liikkumisesta ja / tai motorisista taidoista, teemme tarkemman arvion, (Esim. MOQ-T menetelmä) otamme huolen puheeksi vanhempien kanssa ja konsultoimme tarvittaessa varhaiskasvatuksen erityisopettajaa.

[Esiopetuksen arviointi \(Ylöjärven esiops s. 36–38\)](#)

Esiopetuksen opetussuunnitelman mukaan vuosittain arvioidaan esiopetuksen toimintakäytännöt, opetus, kasvatus sekä oppimisympäristö. Taitojen kartoituksessa ja arvioinnissa painottuvat aina

lapsen vahvuudet, edistyminen ja osaaminen. Taitojen kartoituksen ja arvioinnin myötä opetusta suunnitellaan ja muokataan lasten tarpeiden mukaisesti, jolloin samalla tuetaan jokaisen lapsen hyvinvointia, kasvua ja oppimista. Taitojen kartoittamisen avulla voidaan tunnistaa lapsen yksilölliset tuen tarpeet arjen tilanteissa ja oppimisessa. Aikuisten ja toisten lasten palaute on lapselle merkityksellistä, sillä lapsi rakentaa kuvaa itsestään muilta saadun palautteen pohjalta. Esiopetuksessa pyritään myönteiseen vuorovaikutukseen ja palautteeseen päivittäin jokaisen lapsen kohdalla. Arvioinnissa tärkeää jatkuvuus, moniäänisyys (lapset, vanhemmat, ryhmän kasvattajat, veo, yhteistyökumppanit). Toimintaa muokataan tarvittaessa jatkuvan havainnoinnin, dokumentoinnin ja saadun palautteen perusteella.

Pedagogiikan ja pienryhmien toiminnan suunnittelemiseksi sekä arvioimiseksi meillä on ryhmissämme käytössä erilaisia arviointimenetelmiä; Arjen tuki lomake, KPT, Kuvilla-materiaali, Lukimat, Makeko, Lukimato, Boehmin käsitetesti.

Kehitämme esiopetuksessa lasten edellytyksiä itsearviointiin. Lapsia rohkaistaan kertomaan, mistä he esiopetuksessa pitävät. Lapset ovat mukana miettimässä työskentelyn tavoitteita ja he tietävät mitä heiltä odotetaan. Lasten itsearviointiin avulla on tarkoitus tehdä näkyväksi lapsen oppimista ja osaamista hänelle itselleen. Tavoitteena on että, lapset kasvaisivat vähitellen itsearviointiin ja arvioimaan omaa osallistumistaan ja toimintaansa osana ryhmää. Ohjataan lapsia pohtimaan yhteisten tehtävien onnistumista. Esim. ”Ystävien eskari”-kirjan selkeä, samana toistuva rakenne auttaa itsearviointiin harjoittelua. Materiaali tukee harjoittelemaan vertaisarviointia mm. kehujen ja positiivisen kannustuksen muodossa. Lapset arvioivat itseään säännöllisesti esim. kuvien avulla, peukkujärjestelmällä tai esim. millainen tunne on jäänyt toiminnasta. Esimerkkejä arjen tilanteiden itsearviointimenetelmistä; tunnepiirit, hävikkihiiri, päivittäiset keskustelut (Miten sujui mielestäsi?), erilaiset palkkiojärjestelmät, ristiriitatilanteiden sanallistaminen.

Pedagoginen tuki

Esiopetuksessa on käytössä kolmiportainen tukemisen malli. Tuki jakautuu kolmeen portaaseen: yleiseen, tehostettuun ja erityiseen tukeen. Esiopetustiimin tukena pedagogisen tuen suunnittelussa sekä toteuttamisessa toimii varhaiskasvatuksen erityisopettaja Minna Verno, joka käy esiopetuksessa säännöllisesti sekä tarvittaessa. Hän osallistuu tehostetun ja erityisen tuen palaveriin sekä palaveriin tarvittaessa. Häneen voivat vanhemmat olla myös suoraan yhteydessä, yhteystiedot löytyvät eVaka-järjestelmästä sekä esiopetuksen eteistilasta.

Yleinen tuki kuuluu jokaiselle esiopetusikäiselle lapselle. Yleinen tuki pitää sisällään kaikki sellaiset toimintatavat ja käytänteet, jotka tukevat kaikkia ryhmän lapsia. Esiopetustoiminta perustuu esiopetussuunnitelmaan ja on monipuolista sekä toiminnallista. Leikillä on keskeinen merkitys. Yleinen tuki on ensimmäinen keino vastata lapsen tuen tarpeeseen. Tämä tarkoittaa yleensä

yksittäisiä tukitoimia, joilla tilanteeseen vaikutetaan mahdollisimman varhaisessa vaiheessa sekä ennaltaehkäisevästi. Yleistä tukea annetaan heti tuen tarpeen ilmetessä, eikä tuen aloittaminen edellytä erityisiä tutkimuksia tai päätöksiä. Kultajyvillä ja Kultahipuilla yleinen tuki tarkoittaa tarkkaa pedagogista toiminnan suunnittelua sekä vahvaa päivittäistä pienryhmätoimintaa, jota tuetaan esim. kuvin ja tukiviittomin sekä tarvittaessa yksilöllisin ohjein. Toiminta ja toimintaympäristö suunnitellaan lasten tarpeista lähtien unohtamatta lasten osallisuutta. Oppimisessa, vuorovaikutuksessa sekä ryhmässä toimimisessa tarvittavia taitoja herätellään tarvittaessa ja harjoitellaan päivittäin. Toimintaa ja pedagogisia käytänteitä arvioidaan ja muokataan säännöllisesti ja aina tarvittaessa.

Tehostettua tukea annetaan lapselle, joka tarvitsee säännöllistä tukea tai samanaikaisesti useita tukimuotoja. Tehostettu tuki perustuu esiopettajan tekemään pedagogiseen arvioon. Tehostettua tukea annetaan lapselle laaditun tehostetun tuen suunnitelman mukaisesti. Tehostettu tuki on luonteeltaan vahvempaa ja pitkäkestoisempaa kuin yleinen tuki. Suunnitelma tehostetun tuen toteuttamisesta tehdään yhteistyössä huoltajan ja mahdollisesti lapsen asioista vastaavien asiantuntijoiden kanssa. Lapsen oppimista ja hyvinvointia seurataan säännöllisesti esiopetusvuoden aikana ja tehostetun tuen suunnitelmaa päivitetään tarvittaessa vastaamaan muuttunutta tuen tarvetta. Kultajyvillä ja Kultahipuilla tehostettu tuki merkitsee sitä, että jo arjen sekä toiminnan suunnittelussa huomioidaan lapset, joilla on omia tuen tarpeita oppimisessa, oman toiminnan ohjauksessa ja/tai vuorovaikutustaidoissa. Pienryhmät ja esimerkiksi toiminta/oppimispaikat mietitään huolella, jotta jokaisella olisi paras mahdollisuus oppia sekä toteuttaa itseään. Tehostetussa tuessa käytössä on mm. erilaisia apuvälineitä, kuvia tukiviittomia, yksilölliset, pilkotut ja toistuvat ohjeet, keskittymistä lisäävät hypistelylelut, kynätuet jne. Vanhempien kanssa tehtävällä yhteistyöllä on suuri merkitys, samoin muilla yhteistyökumppaneilla, joista veo Minna Vernon kanssa yhteistyötä tehdään säännöllisesti viikoittain. Veo voi toimia ryhmässä samanaikaisopetuksessa tai osa-aikaisessa yksilöllisessä ja/tai pienryhmäopetuksessa. Yhteistyötahojen ohjeet toimintaan sekä arkeen huomioidaan myös.

Eriyistä tukea saavat lapset, joiden kasvun, kehityksen ja oppimisen tavoitteiden saavuttaminen ei toteudu riittävästi muuten. Eriyisen tuen tehtävänä on antaa lapselle kokonaisvaltaista ja suunnitelmallista kasvun ja oppimisen tukea. Eriyinen tuki perustuu psykologiseen tai lääketieteelliseen lausuntoon sekä pedagogiseen selvitykseen ja sen antamisesta tehdään hallintopäätös. Eriyistä tukea saavalle lapselle laaditaan yhteistyössä asiantuntijatahojen kanssa henkilökohtainen opetuksen järjestämistä koskeva suunnitelma (HOJKS) ja suunnitelmaa arvioidaan ja päivitetään esiopetusvuoden aikana. Eriyisen tuen tarpeellisuus tarkastetaan aina lapsen tuen tarpeen muuttuessa. Kultajyvillä ja Kultahipuilla erityinen tuki tarkoittaa kaikkia edellä mainittuja, mutta lisäksi myös niitä tukitoimia, joita nousee lapselle tehdyistä tutkimuksista ja sitä kautta erityistahojen lausunnoista. Eriyinen tuen tarve otetaan huomioon jo kuitenkin ennen

Varhaiskasvatus ja esiopetus

lausuntoja ja tuetaan lapsen oppimista, hyvinvointia, osallisuutta sekä toiminnan ohjausta tarvittavalla tavalla. Apuvälineinä voivat toimia mm. lapsen yksilölliset apuvälineet sekä yksilötehtävät. Veo Minna Verno toimii samanaikaisopetuksessa tai antaa osa-aikaista erityisopetusta. Yhteistyö huoltajien kanssa on sujuvan toiminnan sekä tuen tarpeen onnistumisen kannalta tärkeintä, unohtamatta muita yhteistyökumppaneita. Yhteistyö koulun alkuopettajien sekä erityisopettajien kanssa on myös tärkeää, jotta lapsen hyvinvointi sekä oppimispolku sujuisi parhaalla mahdollisella tavalla.

Miten lapsen tuki toteutuu esi- ja alkuopetuksen yhteistyössä: Viljakkalan esiopetuksen tilat ovat koulun yhteydessä, joten kauden aikana tapahtuva jatkuva tiedonsiirto onnistuu hyvin. Opiskeluhuoltoryhmät kokoontuvat säännöllisesti ja huomioimme sopivat pienryhmät esi- ja alkuopetuksen yhteistyössä.

Esiopetusryhmän opiskeluhoolto (Ylöjärven esiops s.71–77)

(Opiskeluhoollon osalta uudistetun esiops:n perusteiden mukaiset asiat)

Esiopetusryhmän käytettävissä olevat opiskeluhoitopalvelut

Ammattinimike ja nimi

lääkäri Merja Hietanen

terveydenhoitaja Tuire Landstedt

psykologi Bettina Tavinen

kuraattori Rami Jämsä

Esiopetuksen toimenpiteet yhteisöllisen opiskeluhoollon edistämiseksi

Esiopetusyksikön yhteisöllisen opiskeluhooltoryhmän kokoonpano, kokoontumisaikataulu sekä toiminnan sisältö:

- Viljakkalan koulun laajennettu opiskeluhooltoryhmä: Kokoonpano; rehtori, terveydenhoitaja, koulupsykologi, kuraattori, erityisopettajat ja esiopetusryhmien edustaja sekä vaihdellen nuorisotyöntekijä ja koulunkäynninohjaaja. Rehtori kutsuu ryhmän koolle ja ensimmäinen kokoontuminen on 29.10.2024.

Opiskeluhoollon yhteistyö lähikoulun kanssa, yhteiset alueelliset tai koulukohtaiset opiskeluhooltotapaamiset rehtorin kutsumana

- Opiskeluhoollon yhteistyö lähikoulun kanssa on tiivistä, koska esiopetusryhmät toimivat koulun tiloissa.
- Esiopetuksen opiskeluhooltoryhmä kokoontuu kaksi kertaa syksyllä ja kaksi keväällä. Mukana tässä ryhmässä on päiväkodin johtaja, varhaiskasvatuksen erityisopettaja,

koulukuraattori, koulupsykologi, kouluterveydenhoitaja ja esiopettaja.

Opiskeluhuollollisia asioita käydään läpi myös pedatiimeissä Onnimannin päiväkodissa.

Esiopetusryhmässä on keskusteltu lasten kanssa yhteisistä toimintatavoista ja laadittu lasten kanssa säännöt (9.8.2024)

Toimintatapa esiopetusryhmässä poissaolojen seuraamiseen ja niihin puuttumiseen

- Lasten poissaoloja seuraamme eVaka-ohjelman kautta. Huoltajat ilmoittavat sairauspoissaoloista sekä pyytävät lupaa muista syistä johtuviin poissaoloihin. 1–5 päivän poissaolosta ilmoitetaan kirjallisena eVakan kautta. Yli viiden päivän poissaoloon haetaan lupa kirjallisesti tai sähköisesti päiväkodin johtajalta. Jos poissaoloja on paljon, henkilökunta keskustelee asiasta huoltajien kanssa ja perustelee, miksi on hyvä osallistua säännöllisesti esiopetukseen. Tilanteen jatkuessa päiväkodin johtaja keskustelee huoltajien kanssa asiasta. Säännöllisten läsnäolojen tukeminen on tärkeää.

Kuvaus esiopetusryhmän kuljetusten odotusaikojä ja turvallisuutta koskevasta toiminnasta

- Ryhmässä on esioppilaita, jotka kulkevat taksilla. Olemme aamulla odottamassa taksia pihalla ja otamme lapset vastaan. Taksien poikkeusaikatauluissa aamuisin taksikuski soittaa ovikelloa ja tulemme lapsia ovelle vastaan. Iltapäivisin olemme taksilla lähtevien lasten kanssa ulkona odottamassa ja saatamme lapset taksiin.

Toimenpiteet tarvittavien tukitoimien järjestämiseksi (yksilökohtainen opiskeluhoolto)

Esiopetusryhmän käytännöt lapsen ohjaamisessa opiskeluhoitopalveluihin ja esiopetusryhmässä käytettävät menettelytavat asiantuntijaryhmän kokoamisessa ja suostumuksen hankkimisessa

- Monialainen yksilökohtainen opiskeluhoolto voi olla tarpeellista lapsen tuen tarpeen selvittämiseksi ja opiskeluhoollon tuen järjestämiseksi. Monialaista opiskeluhoolltoa toteutetaan tapauskohtaisesti tilanteen ja tarpeen mukaisesti koottavassa asiantuntijaryhmässä. Lapset ja huoltajat ovat vahvasti osallisina yksilökohtaisessa opiskeluhoolltotyössä. Yksilökohtaisen opiskeluhoollon monialaisen ryhmä voi kokoontua huoltajan tai esiopetushenkilöstön pyynnöstä. Opetushenkilökunnalla ja opiskeluhoollon henkilökunnalla on velvollisuus ottaa havaitsemansa huoli huoltajan kanssa puheeksi. Opiskeluhoollollisten palveluiden ottaminen vastaan perustuu vapaaehtoisuuteen. Mikäli huoltaja ei ota opiskeluhoolltopalveluita vastaan, asia pyydetään pääsääntöisesti kirjallisesti todentamaan. Se, että huoltaja ei ota vastaan opiskeluhoollollisia palveluita, kirjataan Ylönetistä löytyvään Huoltajan suostumus yksilökohtaisen opiskeluhoollon

käsittelyyn- lomakkeeseen. Kieltäytyminen johtaa asian etenemiseen tarvittaessa lastensuojelun kautta (huoli-ilmoitus).

Opiskeluhoitokertomusten laatimisen ja säilyttämisen menettelytavat esiopetusryhmässä

- Yksilölliset opiskeluhoitokertomukset laaditaan Monialaisen asiantuntijaryhmän kokoaminen- kaavion mukaisesti Ylönetistä löytyvään lomakkeeseen. Arkistointiaika yksilöllisten opiskeluhoitokertomusten osalta on säädösten mukainen. Rekisterin pitäjänä on Kasvatus- ja opetuslautakunta. Esiopetuksen opiskeluhoitokertomusta ja suostumuslomaketta säilytetään esiopetusryhmän lukituskaapissa ja niihin on luku-oikeus ainoastaan asiantuntijaryhmän jäsenillä

Lapsen erityisruokavalion tai lääkityksen järjestäminen esiopetusryhmässä

- Huoltaja ilmoittaa kaikki huollettavansa ruokavalioon liittyvät asiat kaupungin verkkosivuilta löytyvillä lomakkeilla. Ilmoituksen liitteeksi toimitetaan tarvittaessa lääkärin- tai terveydenhoitajan todistus. Ruokailutilan seinällä on lista erityisruokavalioista tiedoksi henkilökunnalle. Lapsen lääkehoito toteutetaan aina ensisijaisesti kotona. Lapselle annetaan esiopetuksessa vain lääkärin hänelle määräämiä lääkkeitä, jotka on määrätty jatkuvaan käyttöön ja joiden annosteluajaksi on määrätty päiväaika tai lääkkeitä ei voida muuna aikana antaa kotona. Lapsen lääkehoitosuunnitelma tehdään pitkäaikaissairautta sairastaville ja sitä kautta säännöllistä lääkitystä tarvitseville lapsille ennen esiopetuksen alkua yhteistyössä huoltajien kanssa. Suunnitelmaa tulee soveltuvin osin käyttää apuna selkeyttämään myös lyhytaikaisissa, välttämättömissä lääkehoitotapauksissa. Turvallinen lääkehoito edellyttää tiivistä yhteistyötä esiopetuksen ja varhaiskasvatuksen sisällä mm. päivystystilanteissa

Yhteistyön järjestäminen lasten ja heidän perheidensä sekä esiopetuksessa työskentelevien ja muiden lasten hyvinvointia tukevien tahojen kanssa

- Opiskeluhoitotyöstä tiedottaminen esiopetusryhmän lapsille, huoltajille ja yhteistyötahoille: Opiskeluhoitotietoja kerrotaan huoltajille vanhempainilloissa ja lapsen oppimissuunnitelmakeskusteluissa syksyllä. Opiskeluhoitotyöntekijät ovat käyneet syksyllä esittäytymässä esiopetusryhmissä. Huoltajia kehoitetaan ottamaan tarvittaessa yhteyttä lapsensa esiopetusryhmän opettajaan, joka ohjaa heidät oikeaan palveluun.
- Esiopetusryhmän toimintatavat lasten ja huoltajien osallistamisessa opiskeluhoitonsuunnitteluun, arviointiin ja toimintaan: Lapsi on osallisena esiopetussuunnitelmansa laadinnassa kertomalla tai ilmaisemalla mielipiteitään ja toiveitaan yksilöllisesti sekä arvioimalla toimintaa erilaisilla tavoilla. Esiopetusryhmän lukuvuosisuunnitelman laadinnassa, arvioinnissa ja toteutuksessa huomioidaan lasten ajatuksia ja toiveita havainnoimalla lasten leikkejä ja keskustelemalla heidän kanssaan. Luottamuksen pohja

huoltajien kanssa luodaan päivittäisessä vuorovaikutuksessa. Esiopetuksen henkilöstö kannustaa huoltajia osallistumaan yhteiseen suunnitteluun ja arviointiin sekä tukee huoltajia keskinäisessä verkostoitumisessa. Huoltajien toivotaan antavan palautetta toiminnasta ja lapsen yksilöllistä tarpeista. Palaute käsitellään ja siihen vastataan. Toimintaa arvioidaan ja kehitetään saadun palautteen pohjalta. Yhteistyön toimivuutta ja kehittämistä arvioidaan säännöllisesti asiakastyytyväisyyskyselyllä. Huoltajille tiedotetaan tuloksista ja niitä hyödynnetään toiminnan arvioinnissa ja kehittämisessä.

- Esiopetusryhmän toimintatavat opiskeluhoitopalvelujen työntekijöiden ja muiden opiskeluhoiton yhteistyötahojen kanssa: Varhaiskasvatus ja esiopetus toimivat yhteistyössä lapsiperheiden sosiaalityön, lastensuojelun, neuvolapalvelujen, lasten ja nuorten erityispalveluiden sekä terveystieteiden kanssa. Lasten kasvua, kehitystä ja terveyttä seurataan järjestelmällisesti neuvolakäynnein ja ikäkausiarvioinnein. Varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa olevien perheiden tukena toimii nopea perheohjaus, jonne varhaiskasvatuksen henkilöstö ohjaa huoltajia tarvittaessa. Nopea perheohjaus on tarkoitettu nopeaksi ja ennaltaehkäiseväksi avuksi erilaisissa lapsiperheen pulmatilanteissa. Myös perhe- ja mielenterveyspalveluiden perheohjaaja voi tarjota lyhytkestoista perheohjausta ja vanhemmuuden tukea pikkulapsiperheille.

Suunnitelmat lasten suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä sekä kriisisuunnitelma

- Tapaturmien ehkäiseminen sekä ensiavun järjestäminen ja hoitoonohjaus, ohje käsitelty päiväkodissa (4.9.2024)
- Suunnitelma lasten suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä sekä kriisisuunnitelma, käsitelty päiväkodissa (4.9.2024)